

У 1994 р., об'єднавшись з Борисом Михайловичем, Сергієм Солонським та Вікторією Михайловою, став учасником творчого об'єднання «Група швидкого реагування».

У своїх проектах митець поєднує різноманітні техніки та прийоми, починаючи зі скульптури й закінчуючи перфоменсами. Його ідеї проявляються в доволі іронічних, іноді саркастичних формах. Люди на його фото часто зображуються так, як вони самі про себе думають, але в цьому ніколи не зізнаються.

Роботи Сергія Браткова піднімають соціальні та глибокі історичні теми, через призму гумору, провокації, метафор та алегорій. Одна з таких робіт — «Заморожені пейзажі» (1994), яка була створена після загибелі людей у Харкові від холоду. Автор використав традиційні чорно-білі фотографії, колажі з постановочними фото, заморозивши їх у крижаній глибі. Фотографічним проектом під назвою «Принцеси» автор піднімає питання пострадянського менталітету, стереотипних уявлень про жіночу «роль» у суспільстві. У чотирьох портретах жінок, що тримають контейнери зі зразками сперми, фотограф розкрив тему дегуманізації та комерціалізації материнства з перетворенням людського тіла на інструмент для продовження роду.

Метафора вразливості та беззахисності читається в серії «Птахи» (1997), в якій автор поєднує фотографії дітей із дитячих будинків зі світлинами опудал птахів із природничих музеїв. У цих знімках автор передає буденне життя дітей-сиріт: тут діти граються, їдять за низькими столами, лежать у дитячих ліжечках, і всі ці фотографії зроблені зверху. Знизу догори зняті птахи, підвішені під стелею. Така побудова кадрів підштовхує до історії, у якій птахи кружляють над дітьми, уособлюючи майбутню свободу, коли діти, як говорив сам Братков, «покинуть своє гніздо». Дивлячись на птахів, одразу виникає асоціація з польотом, але в контексті серії цей символ відсилає до почуття ізольованості та безпорадності, які переживають головні герої — діти.

Актуальною ця тема є і нині, адже вихованці дитячих будинків переживають такі самі емоційні проблеми, як і діти 1997 р. Позбавлені моделі здорової сім'ї, вони не мають можливості сформувати безпечну прив'язаність. Також діти мають обмежену автономність та право вибору, позбавлені приймати власні рішення, робити вибір і керувати власним часом. Головними проблемами є брак уваги від дорослих і складнощі в соціалізації в суспільстві.

Серія «Птахи» стала дефініцією проблем дитячих будинків і нагадуванням про важливість мати щасливе, безтурботне дитинство. Вона продовжує резонувати своєю емоційною глибиною та візуальною символікою, порушуючи питання соціальної несправедливості, людської ізоляції та ролі суспільства в долі найвразливіших верств населення.

Ю. Анохіна

ЖАНР НЮ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ РУТГЕРА ТЕНА БРУКЕ

Yu. Anokhina

THE NUDE GENRE IN THE WORK OF RUTGER TEN BRUCKE

З покоління в покоління в людства не вщухає цікавість до навколишнього середовища: природа, люди, тварини, рослини. Фотограф фіксує своєю камерою все, що приваблює людину, в тому числі й людське тіло. Художня репрезентація оголеності пройшла кілька етапів розвитку, починаючи з класичного образотворчого

мистецтва, коли жінки та чоловіки приймали на себе образ античних богів, та закінчуючи радикальними експериментами постмодернізму.

Фелікс-Жак Антуан Мулен — один з перших, хто почав працювати з голизою в фотографії. Основною метою авторів, що зверталися до ню у своїх роботах, було пізнання людського тіла заради форм, а не еротичності. Жанр ню спочатку викликав обурення глядачів, через реалістичність знімків. У цьому контексті слід згадати роботу Оскара Густава Рейландера «Два способи життя» (1857). Під час виставки, на якій був представлений цей колаж, критик звинувачував майстра у вульгарності твору, через неприкрите тіло жінок. Але фотограф буквально копіював композиційні прийоми і сюжети з класичного живопису. Однак світлина через зв'язок з реальністю драгувала глядачів. З 1845 р. багато майстрів почали активно звертатися до актової фотографії.

Популярність жанру тільки зростала з часом, і він міцно увійшов у арсенал модерних майстрів, як-от Рутгер тен Бруке. Він народився в Нідерландах у містечку Арнем в 1944 р. Спочатку працював у фешен-фотографії, потім перейшов до жанру ню. Його роботи вирізняються увагою до краси та ніжності жіночого тіла, метафоричністю його зв'язку з природою. Тілесність жінки використана митцем не з метою сексуалізації тіла, а через інтерес до форм та їхньої емоційної виразності. Фотограф зазвичай працює з плівковою камерою середнього та великого формату, у зв'язку з чим відчуються легкість та свобода у кадрі. Великий формат надає можливість не зменшувати фокусну відстань при встановленні об'єктива. Якщо встановити об'єктив на плівковий фотоапарат з середнім форматом, то кадр буде зменшений. Митець презентує свої роботи виключно в класичній чорно-білій фотографії, завдяки чому він став відомим. У цій доповіді слід виконати аналіз трьох робіт автора.

Пропонуємо розглянути ілюстрацію, яка надає загальне відчуття того, з чим працює фотограф — це легкість форм жіночого тіла, що стає візуальною метафорою незалежності та особистого самовираження. На фотографії зображено силует оголеної жінки, знятий середнім планом (рік створення невідомий). Завдяки прозорій штормі в нас виникає відчуття невимушеності, а через невелику розмитість фотографії — прихованості. Композиція кадру закрита та статична, але бланки драпірування дають відчуття ритму. Сцена відбувається в приміщенні біля вікна. Задній план добре освітлений, світло малює форму та лінії, завдяки цьому віділяється темна текстура голови, тіла й ніг. Автор працює на контрасті між світлим та темним. Є відчуття опосередкованої присутності автора, оскільки нібито жінка прийшла до нього, а він милується нею.

Інша фотографія Бруке — «Індустріальний краєвид» — зроблена в Словаччині у 2014 р. Кадр знято на відкритій локації. Вона поділена на два плани — передній та задній. Центром експозиції є дві неодагнені молоді дівчини, які йдуть по полю. Тен Бруке цікавлять форми жіночого тіла, знімок зроблений без єдиного натяку на вульгарність. Попереду дівчат можна розгледіти гори та хмари. Рух рук дівчат створює динаміку кадру. Освітлення використано денне, природне, м'яке. Кадр зроблено на плівкову камеру, скоріше за все середнього формату, із закритою діафрагмою, тобто кадр у зоні різкості. Знімок передає відчуття безтурботної юності. Автор показує нам гармонію природи з людиною.

Наступна фотографія має назву «Плаваюча оголена». Знімок був створений у 1984 р. На фотографії ми бачимо жіночу фігуру, яка тримається на воді. Навколо неї безмежний простір — море, озеро або водойма. Позаду густий туман, крізь який проглядається делікатний силует гір чи пагорба. Руки та ноги формують візуально виразні лінії кадру. Фотограф, обравши таку локацію, кут зйомки, ракурс та позу, створює ілюзію: глядачу може здаватися, що жінка левітує в небі, навколо неї хмари і вона зараз впаде в прірву. Фотографія зроблена не в приміщенні, відсутність об'єктів по периметру кадрів конструює відкриту композицію. У кадрі наявна динаміка. Головний об'єкт — у зоні різкості, знятий на закритій діафрагмі. Освітлення — природне, м'яке. Кадр передає умиротворення, плинність та відчуття релаксу, як і більшість робіт фотографа.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що Рутгер тен Бруке створює гармонічно чисті кадри, поєднавши в них красу природи та жіноче тіло. Автор намагається передати через оголеність свободу й красу жінок. У фотографії частіше використовує денне, м'яке природне світло, що дозволяє уникнути жорстокості кадру. Головний інструмент Бруке — аналогова монохромна фотографія. Митець публікувався в багатьох відомих журналах, тому він є яскравим прикладом для початківців, які починають працювати у жанрі ню.

Д. Фаррахова

ПЕРФОРМАТИВНІСТЬ ЖІНОЧОГО ТІЛА У ФОТОГРАФІЇ

D. Farrakhova

THE PERFORMATIVITY OF WOMAN'S BODY IN THE PHOTOGRAPHY

Фотографія в наш час стає невід'ємною частиною сучасного мистецтва і набуває нових сенсів. За допомогою неї висвітлюються ідеї, а митці поступово відходять від фотографії як засобу документації фактів, намагаючись наповнювати кадр змістом.

Фотографи зверталися і звертаються до власних задумів та втілюють їх у кадрі. Так, у контексті фотомистецтва з'явилась перформативність, за допомогою якої митці створюють свій візуальний образ, часом через провокативні теми.

У статті Філіпа Ауслендера "The performativity of performance documentation", перформативними зображеннями можна вважати такі, що створені з документації перформансу на камеру, якщо вони призначені бути сприйнятими як ті, що переглядаються «тут і зараз» і взаємодіють з глядачем як зі своєю цільовою аудиторією.

Жіноче тіло, наприклад, було і є об'єктом зйомки, однак самі фотографки чутливіше й глибше можуть показати його. Тілесність — це один з основних аспектів у сучасній фотографії, де образ жіночого тіла постає об'єктом для дослідження соціальних, культурних і гендерних норм. Крім цього, мисткині почали використовувати інтерпретацію жіночого тіла не як об'єкт репрезентації, а як інструмент для висловлення власних або суспільних ідей.

Перформативність у мистецтві — це концепт, який пов'язаний із тілесною участю фотографа у створенні твору. Це може виявлятися через автопортрет, інсценування або перформанс, який документується через фото. Жінки-фотографи часто використовують перформативність як засіб самовираження і критичного переосмислення власної ідентичності, переживання свого травматичного досвіду та ревізії цінностей. Цей підхід надає можливість жінкам не лише контролювати